

Vizuális kultúra
Érettségi középszint

A vizsga részei

Középszint			
Gyakorlati vizsga I.			Gyakorlati vizsga II.
120 perc	projektmunka	portfólió	30 perc
120 pont			30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Gyakorlati vizsga I.	Gyakorlati vizsga II.
A vizsgázó biztosítja	a helyszíni alkotómunka elkészítéséhez szükséges eszközök	NINCS
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	NINCS	vizsgaanyag bemutatására alkalmas helyszín, számítógép, kivetítő szükség szerint

A vizsga részei

Gyakorlati vizsga I.		
120 perc	projektmunka*	portfólió**
Helyszíni alkotómunka		
20 pont	40 pont	60 pont
120 pont		

* Projektmunka: A vizsgázó, egy központilag megadott témájú vizuális projekt munkát készít el és a vizsgán bemutatja.

** Portfólió: A vizsgázó a korábbi munkáiból, megadott szempontok szerint összeválogat egy gyűjteményt, és azt a megfelelő módon, bemutatásra alkalmas formában kiállítja.

Középszint

Gyakorlati vizsgarész I.

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgarész I. három összetevőből áll:

1. a vizsgán készített, a projekt témához kapcsolódó helyszíni alkotómunka,
2. projekt munka elkészítése,
3. a portfólió összeállítása.

A vizsgaanyag kezelése az írásbeli vizsgaanyagokra vonatkozó előírások szerint történik.

A gyakorlati vizsga összetevőinek jellemzői:

A vizuális **projektfeladat** egy bőszeges asszociációs bázissal bíró téma önálló vizuális feldolgozása szabadon választott eszközökkel. A projektfeladat megfogalmazása, egyrészt támaszkodik az iskolai tanulmányok során az „alkotva befogadás” tantervi alapelvvel összhangban megszerzett művészettörténeti ismeretanyagra, feltételezi a problémamegoldó folyamatok ismeretét és használatukban való gyakorlottságot, másrészt többféle, tényleges alkotótevékenység eredménye jelenik meg benne.

A projektfeladatok a részletes érettségi vizsgakövetelmény témaköreire reflektálnak. A projektfeladat leírásának tartalmaznia kell:

1. egy téma több művészettörténeti korszakban, eltérő társadalmi viszonyok között született megvalósulásainak összehasonlítását, értelmezését, bemutatását elváró feladatot,
2. vizuális kommunikációs vagy média és mozgóképi feladatok adekvát kapcsolódását,
3. tárgytervezést, tárgyalakotást, környezetkultúra jellegű feladatot, amely építészettörténeti ismeretanyag birtokában oldható meg.

A **vizsga helyszínén elkészítendő alkotás** egyrészt témájában illeszkedik a projektfeladat témájához, másrészt a vizsgázó által választott szabadkézi képalkotó eljárás használata alkalmas arra, hogy a portfólióban szerepeltetett alkotások képi minőségével való összehasonlításban bizonyítsa azok sajátkezüségét. A helyszínen készített alkotómunka feladatmegfogalmazása nem nyilvános. A vizsgázó a gyakorlati vizsga megkezdésekor kapja meg a választott projekttémához illeszkedő feladatot, amelyet szabadon választott szabadkézi (nem digitális) technikával old meg a vizsga 120 perces időkerete alatt.

A **portfólió** a vizsgázó, korábbi munkáiból, megadott szempontok szerint összeválogatott gyűjtemény, amelyet bemutatásra alkalmas formában kiállít.

A vizsga során a vizsgaszervező intézménynek lehetőséget kell biztosítania a vizsgabizottság számára a vizsgaanyag rendezett körülmények között történő megtekintésére (pl. egy kiállítás formájában), digitális formában leadott produktum, (pl. film, animáció) esetében gondoskodni kell a megtekinthetőségről.

A projektmunka elkészítésének szabályai

A munka szabadon választott eszközökkel történik, melyekről a vizsgázó önmaga gondoskodik.

A projektfeladat meghatározó vonása, hogy a téma feldolgozása önálló munkafolyamat eredménye.

A választhatóság érdekében minden évben legalább két, központilag megadott projekttémát kell közzétenni, amelyek közül a vizsgázó egyet választ. A munka mérete nem meghatározott. A produktum eléréséig vezető gondolatmenetet és a munkafolyamatot a vizsgázónak prezentáció formájában dokumentálnia is kell.

Az elkészült projektmunkát és a készítés folyamatát bemutató prezentációt legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig be kell adni a vizsgaszervező intézmény igazgatójának, a készítő nevének és a választott témának a feltüntetésével.

A portfólió összeállításának feltételei

A portfólióba a vizsgázó által készített és kiválogatott munkák kerülhetnek be.

A vizsgázót a portfólió összeállításában konzulens segíti. Az a vizsgázó, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, saját maga gondoskodik konzulensről, a tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkező vizsgázó konzulense automatikusan a szaktanára.

A portfóliónak 8 darab munkát kell tartalmaznia.

A munkák mérete nem korlátozott. 1mx1m-nél nagyobb, vagy nem elmozdítható alkotások (pl. kőszobor, freskó, szabadtéri installáció) esetében a róla készült fotót A/4 méretben kell bemutatni.

A portfólió tartalmazza az alábbiakat:

1. két olyan munkát, amelyet sikeresnek tart a vizsgázó;
2. egy olyan munkát, amelyet kevésbé tart sikeresnek a vizsgázó;
3. egy olyan munkát, amelyet a legkedveltebb technikájával készített a vizsgázó;
4. egy olyan munkát, amely egy tárgy tervezését dokumentálja (több rajz is lehet egy lapon);
5. egy olyan munkát, amely látvány alapján készült tanulmányrajz, festmény vagy plasztika (fotója);
6. egy olyan munkát, amely képet és szöveget együttesen alkalmazó kompozíció;
7. egy olyan munkát, amely a vizsgázó által szabadon választott téma tetszőleges feldolgozása.

A munkák hátoldalán szerepeljen a vizsgázó neve és a készítés dátuma, valamint a fenti listának megfelelő azonosító szám és a konzulens aláírása! (Pl. a 3. sorszámmal ellátott munkáról a vizsgázóknak tudni fogják, hogy a vizsgázó legkedveltebb technikájával készült munkájáról van szó.)

Az összeállított portfóliót legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig be kell adni a vizsgaszervező intézmény igazgatójának.

A gyakorlati vizsga I. értékelése

A projektmunka és a helyszíni alkotómunka értékelése

A projektmunkára összesen 60 pont adható:

- leadott projektmunkára 40 pont,
- a helyszíni alkotómunkára 20 pont.

A helyszíni alkotómunkát és a projektmunkát központi javítási-értékelési útmutató alapján kell értékelni. A projektmunka értékelésének szempontjait a javítási-értékelési útmutatóban, a projektfeladatokkal kell közzétenni.

A portfólió értékelése

A portfólióra összesen 60 pont adható.

A portfóliónak az alábbi formai követelményeknek kell megfelelnie:

- a) megfelelő számú munkát tartalmaz,

b) a munkák a kiírásnak (a listának) megfelelően kerültek kiválogatásra,

c) a munkák számokkal történő azonosítása szintén megtörtént.

Ha a portfólió nem felel meg a formai követelményeknek bármelyikének, 0 pontra kell értékelni.

A portfólió esetében a rajzi, illetve gyakorlati jellegű munkák értékelését kritériumokra bontott szempontsor alapján végzi az értékelő. A portfólió értékelése az alábbi szempontok szerint zajlik. Öt (négy plusz egy) különböző szempont alapján kell megvizsgálni a vizsgamunkákat, azaz kizárólag a gyakorlati teljesítményt.

Szempontok:

I. Problémamegoldó képesség

II. Vizuális kommunikációs képesség

III. Kreativitás, tartalmi komplexitás (az alkotás tartalmi árnyaltsága)

IV. Közlés, kifejezés, alkotás technikája

V. Összkép

A fenti szempontokhoz tartozó kritériumrendszer világosan értelmezhető jellemzőkkel írja le az adott szempont szerint teljesülő minőséget, melyekhez pontskála tartozik.

VIZUÁLIS KULTÚRA

Projekttemák

2025.

középszint

A következő két feladat közül válasszon ki egyet (**A vagy B feladatot**)! A kiválasztott feladatot részfeladatonként (1-2. feladatrész) szabadon dolgozza fel úgy, hogy a leadásra kerülő munkaanyag feleljen meg egy vizuális projekt követelményeinek!

Némelyik feladatrész több - akár különböző technikákkal készült - rész megoldást is tartalmazhat.

A feladatmegoldás során született gondolatait, ötleteit bátran dokumentálja, és vázlatait, jegyzeteit is csatolja a végeredményhez!

AZ IDŐ

Kultúrtörténeti emlékek bizonyítják, hogy az ember ősidők óta létrehoz az időt értelmező és kifejező képzeteket a gondolkodás, a kreatív képzelet és a gyakorlati megfigyelésekből levont következtetések összegzésével. Az időbeliség érzékeltetésére, láthatóvá tételére évezredek során számos alkotói megoldás született pl.: a teremtésről, az önmagába visszatérő időről, a történelmi időkről, a sorsfordító pillanatokról, a mágikus élményekről, az álomidőről...

A) feladat

MŰVÉSZKÖNYV / ART BOOK

Emberidők – időképek

A különböző művészettörténeti korokban sokszor allegorikus szerepben istenségként vagy zodiákus emberként kapott szerepet az idő, de a legtöbb műfajban, pl.: a narratív képsorozatokban, „memento mori” csendéletekben is felfedezhető az időbeliség jelképes érzékeltetése.

Figyelje meg az időbeliség különféle módozatokban való megjelenését az alábbi művészettörténeti példákon, majd oldja meg a következő feladatrészeket!

Traianus oszlopa (Kr.u. 110 k.)

<https://www.worldhistory.org/image/1263/trajans-column-detail/>

Aion, az örökkévalóság istene (Kr.u. 200-250)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aion_mosaic_Glyptothek_Munich_W504.jpg

Giotto: Szent Ferenc élete, freskósorozat (XIII. sz. vége)

<https://www.wikiart.org/en/giotto/st-francis-renounces-all-worldly-goods-1299>

Limburg fivérek: Berry herceg óraskönyve (1410 k.)

<https://www.gebroedersvanlymborch.nl/boekcn/les-tres-riches-heures-maandbladen/>

Michael Wolgemut / Nürnbergi krónika: A Teremtés hat napja (1493)

<https://www.faena.com/aleph/7-days-of-creation-and-their-most-beautiful-illustrations-0>

Lorenzo Ghiberti / a Paradicsom kapuja: Ádám és Éva

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lorenzo_Ghiberti,_Adam_and_Eve300.jpg

Pieter Claesz: Csendélet koponyával és író tollal (1628)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Still_Life_with_a_Skull_and_a_Writing_Quill_MET_DP145929.jpg

1. Tervezzen az időbeliség témáját feldolgozó hat képből álló sorozatot!

Ajánlott témák:

- a Teremtés hat napja,
- a magyar történelem hat jelentős történelmi eseménye,
- az emberélet hat meghatározó eseménye.

A képeket különálló lapokon, szabadon választott technikával, tetszőleges méretben készítheti el!

2. Tervezzen művészkönyvet / art book-ot képsorozatának!

2/a Gondolja át a művészkönyv koncepcióját, és készítsen egy látványtervet, amelyen bemutatja, hogyan képzei el művészkönyvét, amely lehet például leporello, lapozgatós könyv, dobozgrafika stb.

A formai megoldáshoz inspirációkat kereshet a Magyar Művészkönyvalkotók Társaságának oldalán
https://www.facebook.com/profile.php?id=100064838169136&sk=photos_albums

2/b Készítse el tervezett művészkönyvének borítótervét, eredeti méretben!

Szabadon választott technikával dolgozhat, például a terv készülhet kollázs technikával, grafikai, festészeti kiegészítésekkel, lehet mixed media, asszablázs (assemblage) és digitális technikákat is felhasználhat!

B) feladat

IDŐMÉRŐ DESIGN Időmegjelenítő formatervek

Már az őskori cromlech építmények csillagászati megfigyelésekről, különösen a Nap és a Hold megfigyeléséről tanúskodnak. Az ókori kultúrák naptárjai, a középkor csillagászati órái és a barokk toronyórák szerkezetei összekapcsolták a művészet és tudomány területeit. Az időmérő eszközök formatervét napjainkban is a csúcstechnológiához és a tudományos innovációhoz igazítják.

Figyelje meg az időmérő eszközök módozatait az alábbi művészettörténeti, illetve design történeti példákon, majd oldja meg a következő feladatrészeket!

Orloj – csillagászati (asztronómiai) óra, Prága (1410)

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Astronomical_Clock_\(8341899828\).jpg?uselang=hu](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Astronomical_Clock_(8341899828).jpg?uselang=hu)

ifj. Hans Holbein: Óraterv – időmérő óra, homokóra, napóra és iránytű kombinációja (1543)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Astronomical_clock,_design_by_Hans_Holbein_the_Younger.jpg

Poliéder alakú napóra – tervezte Ludwig von Hohenfeld (1596)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Polyhedral_sundial_by_Ludwig_von_Hohenfeld,_with_17_different_sundials_for_the_region_between_Tubingen_and_Stuttgart,_1596,_wood,_paper,_iron,_brass_-_Landesmuseum_W%C3%BCrtemberg_-_Stuttgart,_Germany_-_DSC03151.jpg

San Giacomo di Rialto templom, Velence – homlokzat 24 osztású órával (17. század)

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:San_Giacomo_di_Rialto_\(Facade\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:San_Giacomo_di_Rialto_(Facade).jpg)

Napóra, Moot Hall, Aldeburgh, Suffolk, Anglia (1650)

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:MootHallSundial.JPG>

Kocka alakú, fából készült napóra papírmérleggel, D. Beringer aláírással (1780 körül)

<https://collection.sciencemuseumgroup.org.uk/objects/co49/cubical-polyhedral-sundial>

Napóra – tervezte: Richard L. Schmoyer (2001)

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ROE-2012-05-07-0010.jpg>

- 1. Készítsen tablót az időmérő eszközök egyik problémamegoldó típusához kapcsolódóan (például: Napórák, Hold-órák, csillagászati órák, toronyórák, naptárak stb.). A fentebb felsorolt alkotások és további tetszőleges művészettörténeti, illetve design történeti korszakokból választott művek felhasználásával szemléltesse az időmérő eszközök formaalakítási, anyaghasználati és működési jellemzőit!**

A tablót szabadon választott technikával és méretben készítheti el, pl.: készülhet kollázs, grafikai, festészeti kiegészítésekkel, lehet mixed média, asszablázs (assemblage), de digitális technikákat is alkalmazhat!

- 2. Tervezzen egy időmérő eszközt például: napóra, csillagászati óra, toronyóra, fali óra, asztali óra stb.! Terveit szabadon választott eszközökkel és méretben készítheti el!**

2/a Készítsen vázlatterveket, szemléltetve a szerkezet felépítésének, formaviszonyainak és használatának jellemzőit! Gondolatait szöveges utalásokkal is kiegészítheti!

2/b Előzetes vázlattervei közül válasszon ki egyet, és részletesen dolgozza ki az eszköz formarendjét, dekoratív elemeit és anyagi minőségeit is!

2/c Készítse el tervének térbeli, plasztikus modelljét, majd készítsen róla több nézőpontból és fényviszonyban fotókat! A felvételekből készült összeállítást egy tablóra rögzítve mutassa be!